

עין משפט
גור מצוה

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

מסורת הש"ס

(א) כה"ש א"ח פ"א ט"ז
(ב) כה"ש א"ח פ"א ט"ז
(ג) כה"ש א"ח פ"א ט"ז
(ד) כה"ש א"ח פ"א ט"ז
(ה) כה"ש א"ח פ"א ט"ז
(ו) כה"ש א"ח פ"א ט"ז
(ז) כה"ש א"ח פ"א ט"ז
(ח) כה"ש א"ח פ"א ט"ז
(ט) כה"ש א"ח פ"א ט"ז
(י) כה"ש א"ח פ"א ט"ז

מאי לאו ה"ה לנתלקה. וכיון דלענין פסול מפסלה לענין מקנה נמי שנינו הוא וקני: פנים חדשות בלא לנאן. לא זו היא לבינה הראשונה אלא זו לבינה אחרת שהולך תיסקן וגיבול בפני עצמה ומשונה היא (ו) מהראשונים דלא אפשר לנמסר או גדולה או קטנה: **בבבא.**

פלט"א של כסף: **הדר עביד לכו** **בבבא.** אם ירצה וישניו החסר לברייתו הוא יוכל לכתוב למימר **הדר** חדשות דאין אדם מקפיד על רכושה ומקונה אלא שמהא חמיה בעלמא: **שחימי.** שחורין כעין ישינים: **ועבדים** **חדשי.** שליבנה: לא קני. שסופן לחזור ליושני: **נעשה שינוי בידי** **וקנאו.** לכן דאם טבח ומכר שלו הוא טובח ושלו הוא מוכר ואין משלם אלא כפל: **פדנא.** פדנא של אדם בקר. ופדן ארסו על שם שני ארמיים היו ארס נהיים וארס זונה: **כרבא.** חרישה: **דאמר הונא חברין עלאי** **דאנא ושכור מלכא.** שמואל אחי **דנינא: ברתני צבדים אומר לו** **הרי שלך לפניך.** דקרקע דמי וצדומיה דמריה קיימי: **גזל מעטע** **ונסדק.** שינוי היכר הוא (ו): **ונעבדה** **כס עבירה.** נרבעת או נעבדה פסולה לקרנן דמתיבא בשור שננה ארבעה וחמשה (ועל דף מ:): **שנפסלה מעל גבי המוכר.** במוס. (ו) שאין יוכר כדוקין שבעין: **פטורין.** דכל בהמות לאו למונח קיימי: **גב' אלא אפילו** **כחשא.** דלא הוי שינוי כולי האי דלא אישמי כולי גופה: **איפכא טנא.** רבי מאיר אומר כשעת הגזלה וחכמים אומרים צבדים אומר לו הרי שלך לפניך וקאמר רב הלכה כרבי מאיר דמתניתין דהיינו רבנן דברייתא: **איפכא אפנייה.** רבומי: **ואכ"כ כי** **לא מפנינא.** מחתי מקמי דברייתא: **חדא מקמי חדא.** אכל חמא משנה מקמי תרתי דברייתא מפך והכא תרתי איכא חדא הא דלמחר לעיל דברייתא איפכא תניא וידיך הא דמתיבא כו': **הפתחוף כו'.** להכי נקט מחלף גבי בהמה ולא מנא מוכר כדנקט בשפחה דבהמה אינה נקנית בכסף עד שימשוך וכי משך דבר הגדלה לעינים הוא אם ילדה אם לא ואין כאן ספק אלא בחליפין ממוקמא כגון שלל משך בעל החמור אם הפירה אלא בעל הפירה משך את החמור ונקנית הפירה אל בעל החמור כמשיכת החמור בכל מקום שהיא כדמתן (קדושין ד' ב:). כל הנעשה דמיס כחצר כיון שזכה זה נחתיב זה בחליפין ולא ידעינן השתא אי כבר ילדה פרה בשעת משיכת החמור וצדשות מוכר ילדה או לאחר משיכת החמור וצדשות לוקח (ילדה): **וכן המוכר שפסו.** עבד כנעני נקנה בכסף (ו) וע"כ שאין לפנינו בשעת מתן מעות: **והלך שותק.** כרי ושמת כרי עדיף: **ישבע המוכר.** דאיכא הודאה במקצת ואיכא שבועה דלאוריית' (ו) דקטע ליהי דאם קמבע ליה האי

ועבדיה וזו לא קני. דוקא עבדיה וזו אכל עשה מן הנסכא כלי כגון כוס של כסף קני אע"ג דהדר עבד ליה נסכא דלא גרע מנסרים ועשאן כלים אכל וזו ולבינה אין מורת חשיבות עליהן כ"כ: **הבחלף פרה** בחמור נקט שדך להחליף פרה בחמור ולמוכר שפחה דנמיס אכל אין לפרש דלא מלי למינקט המוכר פרה וילדה לפי שאין פרה נקנית בכסף אלא נמשיכה ובשעת משיכה רואה אם ילדה אם לא אלא שפחה נקנית בכסף דעבדים הוקפו לקרקעות דהא רבי מאיר קמי לה ורבי מאיר לא מקיש דהא קאמר דשנעשים על עבדים ועל הקרקעות אינה ליה דאין שנעין דמנוח בשבועות (דף מג. ושם) גבי ים דכריס שתי כקרקע ואין כקרקע וכיון דלא מקיש לענין שבועה ה"ה לענין קנין דהא מיימי קאה הכא משבועה אגזול ומיהו רבא יש לתקן דלענין גזל שבועה נראה לנמנא להשוות דמרייהו נפקי על ידי כלל ופרט גזל לקמן **נפ' במתא (דף קח:)** ושבועות נפרק (שנתא דדיינים) (שבועות דף מו:): **והלה שותק ובה בה.** למ"ד (ס) דכרי ושמת כרי עדיף ניחא ולמחר דאמר לא כרי עדיף אורי' שהוא מפרש דשמיקה כהדאה דמיא ולא כאומר איני יודע: ומי

לא מ"י פ"ח מה"ל ט"ז
הלכה ד שמת עשין מד
טושיע א"ח סימן תתמה
ספ"ג ז
לד ב ג מ"י פ"ח מה"ל
גולה ואבדיה ל"י אי
שמת עשין עב טושיע ש"ח
סימן שם ספ"ג ז
לד ד מ"י ספ"ג ז
טושיע שם ספ"ג ז
לו ה מ"י שם הלכה ז'
טושיע שם ספ"ג ז
לו ו מ"י שם הלכה ז'
לד ז ח מ"י שם הלכה ז'
טושיע שם ספ"ג ז
לם ט י מ"י שם ספ"ג
הלכה ז שמת ז'
טושיע ש"ח סימן ששק
ספ"ג ז
כ ל מ נ טושיע ש"ח
הלכה ד טושיע שם
ספ"ג ז
מא ז מ"י פ"ח מה"ל
מריה הלכה ז'
עשין פ"ח טושיע ש"ח סימן
רכס ספ"ג ז
כב ט ז מ"י שם הלכה
ז' וטושיע טושיע שם
ספ"ג ז
כג ק מ"י פ"ח מהלכות
טושיע ונעמן הלכה ד'
שמת עשין טושיע ש"ח
סימן פ"ח ספ"ג ז
כד ר מ"י שם פ"ח הלכה
ז' ופ"ח מה"ל מריה
הלכה ז שמת עשין ז'
טושיע ש"ח סימן ז'
ספ"ג ז

הגהות הב"ח

(א) ג"כ נכסא קני (ת"ל)
(ב) מ"י פ"ח מה"ל ט"ז
(ג) שם וזה א"ח הקונה
(ד) א"ח פ"ח מה"ל ט"ז
(ה) שם וזה א"ח הקונה
(ו) שם וזה א"ח הקונה
(ז) שם וזה א"ח הקונה
(ח) שם וזה א"ח הקונה
(ט) שם וזה א"ח הקונה
(י) שם וזה א"ח הקונה

מאי לאו הוא הרין לנחלקה לא נישלה שאני דהא חסר לה איכא דאמרי ת"ש דא"ר מתון א"ר יהושע בן לוי **נחלקה** התיומת נעשה כמי שנמלה ופסול ש"מ אמר רב פפא **דאי** מאן דגזול עפרא מחבריה ועבדיה לבינתא לא קני מאי טעמא **ידהדר** משוי ליה עפרא **ילבינתא** ועבדיה עפרא קני מאי אמרת דלמא הדר ועביד ליה לבינתא האי לבינתא אחריתי הוא ופנים חדשות באו לכאן ואמר רב פפא **ה"ה** מאן דגזול נסכא מחבריה ועביד וזו לא קני מאי טעמא הדר עביד להו נסכא **יוזי** ועבדיהו נסכא קני (ו) **מאי** אמרת הדר עביד להו וזו פנים חדשות באו לכאן **ישחימי** ועבדיהו חדתי לא קני **חדתי** ועבדיהו שחימי קני **מאי** אמרת הדר עביד להו **חדתי** **מ"י** דיע שיהמיהו: זה הכלל כל הגזלן משלמין כשעת הגזלה: (ז) (זה הכלל) **לאחויי** מאי **לאחויי** הא **דאמר ר'** אלעא גנב מלה ונעשה איל עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו מוכר ומכר שלו הוא טובח שלו הוא מוכר ההוא וברא **דגול** פדנא דתוריי מחבריה אול כרב בהו כרבא זרע בהו ורעא לסוף אהדיניהו למריה אתא לקמיה דרב נחמן אמר להו וילו שומו שבחא דאשבה אמר ליה רבא תוריי אשבה ארעא לא אשבה אמר מי קאמינא נשיימו כוליה פלגא קאמינא א"ל **סוף** סוף גזילה הוא וקא הדרה בעינא דתנן **כל** הגזלן משלמין כשעת הגזלה אמר ליה לא אמינא לך כי יתיבנא ברינא לא תימא לי מידי דאמר הונא חברין עלאי **אנא** שבור מלאכ אחי ברינא האי אינש גולנא עתיקא הוא **ובעינא** דאיקנסיה: **מתני'** **גזול** בהמה והוקינה עבדים והוקינו משלם כשעת הגזלה רבי מאיר אומר **לבעבדים** אומר לו הרי שלך לפניך **גזול** מטבע ונסדק פירות והרקיבו יין והחמיץ משלם כשעת הגזלה **וימטבע** או **שנפסלה** מעל גבי המוכר או שיהיה יוצאה ונתעבדה כה עבירה או **שנפסלה** מעל גבי המוכר או שיהיה יוצאה לייסקל אומר לו הרי שלך לפניך: **גב'** אמר רב פפא לא הוקינה הוקינה ממש אלא אפי' כחשה והא אנן הוקינה תנן (ו) כחשה כגון הוקינה **דלא** הדר בריא אמר ליה מר קשישא כריה דרב חסדא **לרבי** אשי הכי קאמרי משמיה דרבי יוחנן אפילו גנב מלה ונעשה איל עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו מוכר ומכר שלו הוא מוכר אמר רבי פפא אמר לך לא תחליף גברי ההוא משמיה דרבי אלעא איחכר: רבי מאיר אומר בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך: אמר רב חנינא בר אבדימי אמר רב הלכה כרבי מאיר ורב שביק רבנן ועביד כרבי מאיר אמרי * משום דברייתא איפכא תניא ורב שביק מתניתין ועביד כברייתא רב מתניתין נמי איפכא תני ומאי (ו) טעמיה דרב דאפיך מתני' מקמי דברייתא אדרבה ניפוך דברייתא מקמי מתניתין אמרי רב נמי מתניתין איפכא אתניה ואי בעית אימא כי לא אפיך חדא מקמי חדא * **חדא** מקמי תרתי אפיך דתניא **הבחלף פרה** בחמור וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה זה אומר ברשותי ילדה והלה שותק וזה בה * זה אומר איני יודע זה אומר איני יודע וחלוקי זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המוכר שברשותו ילדה לפי **ישכל** הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין דברי ר' מאיר וחכמים אומרים **י אין** נשבעין לא על העבדים ולא על הקרקעות האי הלכה כר' מאיר הלכה כרבנן מיבעי ליה הכי קאמר למאי דאפכיתו ותניתו הלכה כרבי מאיר ומי

גליון הש"ס

ג"כ נכסא קני (ת"ל)
מ"י פ"ח מה"ל ט"ז
שם וזה א"ח הקונה
א"ח פ"ח מה"ל ט"ז
שם וזה א"ח הקונה
שם וזה א"ח הקונה
שם וזה א"ח הקונה
שם וזה א"ח הקונה
שם וזה א"ח הקונה
שם וזה א"ח הקונה
שם וזה א"ח הקונה

ורעא לסוף אהדיניהו למריה אתא לקמיה דרב נחמן אמר להו וילו שומו שבחא דאשבה אמר ליה רבא תוריי אשבה ארעא לא אשבה אמר מי קאמינא נשיימו כוליה פלגא קאמינא א"ל **סוף** סוף גזילה הוא וקא הדרה בעינא דתנן **כל** הגזלן משלמין כשעת הגזלה אמר ליה לא אמינא לך כי יתיבנא ברינא לא תימא לי מידי דאמר הונא חברין עלאי **אנא** שבור מלאכ אחי ברינא האי אינש גולנא עתיקא הוא **ובעינא** דאיקנסיה: **מתני'** **גזול** בהמה והוקינה עבדים והוקינו משלם כשעת הגזלה רבי מאיר אומר **לבעבדים** אומר לו הרי שלך לפניך **גזול** מטבע ונסדק פירות והרקיבו יין והחמיץ משלם כשעת הגזלה **וימטבע** או **שנפסלה** מעל גבי המוכר או שיהיה יוצאה ונתעבדה כה עבירה או **שנפסלה** מעל גבי המוכר או שיהיה יוצאה לייסקל אומר לו הרי שלך לפניך: **גב'** אמר רב פפא לא הוקינה הוקינה ממש אלא אפי' כחשה והא אנן הוקינה תנן (ו) כחשה כגון הוקינה **דלא** הדר בריא אמר ליה מר קשישא כריה דרב חסדא **לרבי** אשי הכי קאמרי משמיה דרבי יוחנן אפילו גנב מלה ונעשה איל עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו מוכר ומכר שלו הוא מוכר אמר רבי פפא אמר לך לא תחליף גברי ההוא משמיה דרבי אלעא איחכר: רבי מאיר אומר בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך: אמר רב חנינא בר אבדימי אמר רב הלכה כרבי מאיר ורב שביק רבנן ועביד כרבי מאיר אמרי * משום דברייתא איפכא תניא ורב שביק מתניתין ועביד כברייתא רב מתניתין נמי איפכא תני ומאי (ו) טעמיה דרב דאפיך מתני' מקמי דברייתא אדרבה ניפוך דברייתא מקמי מתניתין אמרי רב נמי מתניתין איפכא אתניה ואי בעית אימא כי לא אפיך חדא מקמי חדא * **חדא** מקמי תרתי אפיך דתניא **הבחלף פרה** בחמור וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה זה אומר ברשותי ילדה והלה שותק וזה בה * זה אומר איני יודע זה אומר איני יודע וחלוקי זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המוכר שברשותו ילדה לפי **ישכל** הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין דברי ר' מאיר וחכמים אומרים **י אין** נשבעין לא על העבדים ולא על הקרקעות האי הלכה כר' מאיר הלכה כרבנן מיבעי ליה הכי קאמר למאי דאפכיתו ותניתו הלכה כרבי מאיר ומי

מוסף רש"י

נעשה שינוי בידו וקנאו. כשינוי ללא חילוף דאם טבח ומכר שלו הוא טובח וזו אשבה אמר מי קאמינא נשיימו כוליה פלגא קאמינא א"ל **סוף** סוף גזילה הוא וקא הדרה בעינא דתנן **כל** הגזלן משלמין כשעת הגזלה אמר ליה לא אמינא לך כי יתיבנא ברינא לא תימא לי מידי דאמר הונא חברין עלאי **אנא** שבור מלאכ אחי ברינא האי אינש גולנא עתיקא הוא **ובעינא** דאיקנסיה: **מתני'** **גזול** בהמה והוקינה עבדים והוקינו משלם כשעת הגזלה רבי מאיר אומר **לבעבדים** אומר לו הרי שלך לפניך **גזול** מטבע ונסדק פירות והרקיבו יין והחמיץ משלם כשעת הגזלה **וימטבע** או **שנפסלה** מעל גבי המוכר או שיהיה יוצאה ונתעבדה כה עבירה או **שנפסלה** מעל גבי המוכר או שיהיה יוצאה לייסקל אומר לו הרי שלך לפניך: **גב'** אמר רב פפא לא הוקינה הוקינה ממש אלא אפי' כחשה והא אנן הוקינה תנן (ו) כחשה כגון הוקינה **דלא** הדר בריא אמר ליה מר קשישא כריה דרב חסדא **לרבי** אשי הכי קאמרי משמיה דרבי יוחנן אפילו גנב מלה ונעשה איל עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו מוכר ומכר שלו הוא מוכר אמר רבי פפא אמר לך לא תחליף גברי ההוא משמיה דרבי אלעא איחכר: רבי מאיר אומר בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך: אמר רב חנינא בר אבדימי אמר רב הלכה כרבי מאיר ורב שביק רבנן ועביד כרבי מאיר אמרי * משום דברייתא איפכא תניא ורב שביק מתניתין ועביד כברייתא רב מתניתין נמי איפכא תני ומאי (ו) טעמיה דרב דאפיך מתני' מקמי דברייתא אדרבה ניפוך דברייתא מקמי מתניתין אמרי רב נמי מתניתין איפכא אתניה ואי בעית אימא כי לא אפיך חדא מקמי חדא * **חדא** מקמי תרתי אפיך דתניא **הבחלף פרה** בחמור וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה זה אומר ברשותי ילדה והלה שותק וזה בה * זה אומר איני יודע זה אומר איני יודע וחלוקי זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המוכר שברשותו ילדה לפי **ישכל** הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין דברי ר' מאיר וחכמים אומרים **י אין** נשבעין לא על העבדים ולא על הקרקעות האי הלכה כר' מאיר הלכה כרבנן מיבעי ליה הכי קאמר למאי דאפכיתו ותניתו הלכה כרבי מאיר ומי

לעני רש"י

פלט"א. מ"י פ"ח מה"ל ט"ז
מ"י פ"ח מה"ל ט"ז
שם וזה א"ח הקונה
א"ח פ"ח מה"ל ט"ז
שם וזה א"ח הקונה
שם וזה א"ח הקונה
שם וזה א"ח הקונה
שם וזה א"ח הקונה
שם וזה א"ח הקונה
שם וזה א"ח הקונה

ורעא לסוף אהדיניהו למריה אתא לקמיה דרב נחמן אמר להו וילו שומו שבחא דאשבה אמר ליה רבא תוריי אשבה ארעא לא אשבה אמר מי קאמינא נשיימו כוליה פלגא קאמינא א"ל **סוף** סוף גזילה הוא וקא הדרה בעינא דתנן **כל** הגזלן משלמין כשעת הגזלה אמר ליה לא אמינא לך כי יתיבנא ברינא לא תימא לי מידי דאמר הונא חברין עלאי **אנא** שבור מלאכ אחי ברינא האי אינש גולנא עתיקא הוא **ובעינא** דאיקנסיה: **מתני'** **גזול** בהמה והוקינה עבדים והוקינו משלם כשעת הגזלה רבי מאיר אומר **לבעבדים** אומר לו הרי שלך לפניך **גזול** מטבע ונסדק פירות והרקיבו יין והחמיץ משלם כשעת הגזלה **וימטבע** או **שנפסלה** מעל גבי המוכר או שיהיה יוצאה ונתעבדה כה עבירה או **שנפסלה** מעל גבי המוכר או שיהיה יוצאה לייסקל אומר לו הרי שלך לפניך: **גב'** אמר רב פפא לא הוקינה הוקינה ממש אלא אפי' כחשה והא אנן הוקינה תנן (ו) כחשה כגון הוקינה **דלא** הדר בריא אמר ליה מר קשישא כריה דרב חסדא **לרבי** אשי הכי קאמרי משמיה דרבי יוחנן אפילו גנב מלה ונעשה איל עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו מוכר ומכר שלו הוא מוכר אמר רבי פפא אמר לך לא תחליף גברי ההוא משמיה דרבי אלעא איחכר: רבי מאיר אומר בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך: אמר רב חנינא בר אבדימי אמר רב הלכה כרבי מאיר ורב שביק רבנן ועביד כרבי מאיר אמרי * משום דברייתא איפכא תניא ורב שביק מתניתין ועביד כברייתא רב מתניתין נמי איפכא תני ומאי (ו) טעמיה דרב דאפיך מתני' מקמי דברייתא אדרבה ניפוך דברייתא מקמי מתניתין אמרי רב נמי מתניתין איפכא אתניה ואי בעית אימא כי לא אפיך חדא מקמי חדא * **חדא** מקמי תרתי אפיך דתניא **הבחלף פרה** בחמור וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה זה אומר ברשותי ילדה והלה שותק וזה בה * זה אומר איני יודע זה אומר איני יודע וחלוקי זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המוכר שברשותו ילדה לפי **ישכל** הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין דברי ר' מאיר וחכמים אומרים **י אין** נשבעין לא על העבדים ולא על הקרקעות האי הלכה כר' מאיר הלכה כרבנן מיבעי ליה הכי קאמר למאי דאפכיתו ותניתו הלכה כרבי מאיר ומי

לוקח שפחה שלימה יש לי כידך עם ולדה וזה אומר אין שפחה שלימה יש לך כדילי אלא לא ולדה ומודה ליה במקצת ומשום היך לא מפטר דהא קטע דיה ולא היך הוא וכו' מוקי לה כשהואל (ב"מ ק:): **נשבעין ולא משלמין.** מי שבושע אדמו ישבע ויפטר דכתיב (שמות כג) ולקח בעליו ולא ישלם מי שעליו לשלם הוא נשבע ולא נשבע המוכר ויטול: אין נשבעין. וצדשות מוכר מעמוד עד שיביא לוקח רחיה. אלא לא לרבנן עבדא ממקרקעי דמי: אין נשבעין על הקרקעות. כפרק הזהב (ב"מ דף טו): **אי הכי.** דמתניתין נמי בעינן למיתנא איפכא הלכה כרבנן מצני ליה: פטור